

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

36 de Fine propter quem ea quæ diximus in superioribus de testame[n]tis,
summa cum prouidentia & labore tradita sunt, & de ratione eorundem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

no 6. §. 3. de acq. hered. filii aut nepotes & deinceps ceteri liberi in potestate morientis constituti sui dicti, quasi domestici heredes, & vno quoque patre etiam quodammodo domini existimari. l. in suis. de lib. & posth. §. sin autem, de hered. que ab int. deser. apud Justin. Necessarii vero ideo dicti quia siue vellent, siue nollent olim heredes erant, §. necessarii, de her. qual. & diff. & donec illis per prætorem succursum est, & data abstinendi, si vellent, facultas, l. necessarii, §. 7. de acq. hered. P. l. nam nec, §. 9. de leg. 1. pro qua sufficit si se non admiscant, l. quis, §. de acq. her. P. l. 1. si minor, §. ab her. absti. C. Suidas verbum quidem nouum & inauditum Laurentio Vallæ, sed & nouum & incognitum erat Politiano viro doctissimo nomen sui heredis, Alcia in fin. l. 4. de ver. sig. vt enita prisca nomina exoleuerunt, ita alia cum ætate adinuenta & mutata, vt ait Varro, & de lingua Latina. Vfus Iuriconsultorum hoc nomen recepit, & secundum Horatium, in arte poetica,

*Multa ferunt anni veniens commoda secum.
Multa recedens adimunt.*

Et paulo post.

Semper in adiunctis, amos, morabitur aptis.

Nec ego Ciceronem, vel Liuium, vel alium quæuis tanti facio, quanti nostros Iuriconsultos, in terminis artis nostræ: nam peritus in vnaquaque arte est potius credendum. Inter suos sunt ergo, qui in potestate parentis sunt mortis tempore & proximiores, l. scripto, §. si tab. test. nulla ex facta lib. 3. §. 8. P. l. 6. non enim omnes qui in potestate sunt, sui heredes dicuntur, sed qui primum gradum teneat, & posthumi, §. posthumi, de her. que ab int. deser. Putant aliqui, vxores lege Romuli matres familias, quæ per coemptionem transierunt in manum mariti, vt ait Dionysius Halicarnassensis lib. 2. inter suos heredes connumeratas, quod vna succederent cum liberis, vt ait idem Halicarnassensis. Sed hodie hoc ius abrogatum est, l. 1. §. auth. seq. vnde vir & vx. C. Mulieres, quia filios non habent in potestate, §. femine, de adop. l. nulla femina, de suis & leg. her. P. suos habere heredes non possunt, §. ceteri, versic. quia de causa, de here.

Qual. & diff. §. Extranei porro heredes omnes, dicuntur præter necessarios & suos, & si sint filii, qui tamen extra potestatem patris sint, proximi, & penitus alieni, ferui manumissi, a. §. ceteri, l. iustelas, 7. de admim. Notabile tamen est quod tradunt iura, appellationem heredis in conditione adiectam, si sine herede decesserit, restituitur Seio, intelligi tantum, si sine liberis vel filiis decessit, l. ex facto, 17. ad Treb. P. §. ibi gl. & Bart. & Bald. & Cast. in l. antiquitas, de v. s. leg. v. s. Bart. in l. 1. de cond. in ser. C. & late idem in l. 1. si liber. imp. s. c. l. 10. C. de li. & cor. li. Tradunt & interpretes appellatione heredis non venire in fideicommissis extraneos, vt Bald. in l. Gallus Aquilius, §. etiam, de lib. & post. & in §. 1. de natu. success. teu. Bart. in l. pro herede, §. si quid tamen, de acquir. her. Neq; etiam in feudo, vt ait Paulus Castrensis, consil. 17. §. gl. in l. ex facto, ad Trebell. Proprie enim solus filius heres videtur esse, ex ea nota, quod filius sit, ad Galat. 4. d. l. in suis.

De Fine, propter quem ea quæ diximus in superioribus de testamentis, summa cum prouidentia & labore tradita sunt, & de ratione eorundem. Cap. 36.

- 1 Testamentorum tractationis vniuersa finis.
- 2 Voluntas morientium sortiri effectum reipub. interest, tuenda & sequenda. §. 3.
- 4 Voluntas defuncti probata, præualeat proprietati verborum & scripturæ dubia in arbitrio iudicis est. §. 5.
- 6 Testamentorum executio a quibus sit.
- 7 Heres cogitur exsequi voluntatem testatoris, si non obtemperet intra annum quomodo cogatur, & priuetur successione.
- 8 Executores testamentorum qui dicantur, qui possint esse vel non, & quot dentur, §. nn. 9. 10. & 11.
- 12 Executores testamentarii debent inuentarium conficere, & rationes gesti reddere: quando vendere res hereditatis possint.
- 13 Executor testamentarius sibi non potest soluere debitum a testatore in Gallia.
- 14 Iuriconsultorum cura & sollicitudo in testamentorum disquisitione & tractatione summo opere laborauit, vt non sit alia iuris pars quæ prolixius videatur tractata. Vnica causa finalis illa, vt voluntas testatoris, quæ libera morientibus relicta est, l. 1. C. de sacros. eccles. effect. manifesta, l. in testamentis, 26. §. 1. hac consultiissima, de testam. l. si. C. de codicil. non dubia, l. in ambiguo, de rebus dub. l. precibus, de impub. C. vel calumniis aut falsis suggestionib. impedita, secundum leges rite ordinata, & vt hoc modo composita, §. ne-

mo potest, §. 8. de leg. 1. §. disponat, de nup. in auth. in suo statu cõseruaretur auctoritate publica. Nam & eius interest est suprema hominum iudicia sortiri effectum, l. vel negare, quem ad. testa. aper. P. §. 7. In actis publicis, nihil est lege grauati priuatis, firmissimum est testamentum, Cic. Phil. 2. Et enim, inquit Arnobius, 2. contra gentes, morti vicini maxime valemus scientia, ita vt de futuris vaticinemur, vt proditum est a Platone in apologia Socratis, dixisse Socratem. Cui sententia & accesserunt Romani, fidem que eius rei faciunt testamenta Patriarcharum in Genesi mundi, c. 27. 49. & 50. Depresso namq; corpore, quod aggrauat animam, exitui suo proxima anima, veluti incipiens a carcere absolui, spiritalia fincerius contemplantur & liberius: potissimum cum hæc caduca, quæ relicta est, incipit despiciere, & mentem ad futura trãsert, §. 7. Ita voluntatem Virgili ferendam Augustus dicebat,

*Iussit hæc rapidis aboleri crimina flammis.
Legibus at, inquit, seruanda fides, suprema voluntas
Quod mandatis, fieriq; iuber, parere necesse est.*

Et Plinius, l. 7. c. 30. Diuus Augustus carmina Virgili cremari cõtra eius testamenti verecundiam vetuit. Lex erat duo decim tabularum, Paterfamil. vii. super familia pecuniarum ius legasse, ita uti esto, Cic. 2. de inuentio. l. verbis legis, de verb. sig. l. 1. ad leg. Falc. Vbiq; nobis tuenda est voluntas deficientium, §. sancimus, de her. & Fal. in auth. l. 3. de lib. præ. l. 6. C. l. 28. quia ea facit, vt que dicitur est in testamento, valeat, & ita valeat vt sentit testator, quamuis aliter scriptum intelligi possit, l. ex facto, 35. §. rerum autem, de her. inst. l. 1. si mihi & tibi, 12. §. si de le. 1. l. cum de lamianis, 18. §. optimus, de sum. inst. vel inst. leg. P. l. in conditionibus, 19. §. l. pater Senerianus, de cod. & idem. l. fides commissis, 11. §. item si quis de leg. 3. l. cum questio, 23. §. si. C. de lega. Neque vti que in causa testamentorum, vt ait Marcellus, ad definitionem verborum descendendum est, cum pluri mi abusive loquantur, nec propriis vocabulis ac nominibus semper vtantur, Marc. in l. non aliter, §. de leg. 3. §. 7. Et ita voluntas, si de ea constet, verborum proprietatibus anteponenda, §. peditio, §. Labeo, de auro. & argen. leg. P. l. non aliter, 67. de leg. 3. Hac ratione Martianus probat, vel non alieno. 116. §. si que a primo, de legat. repetitur legatum bis vel amplius semel deberi, Quia voluntas, inquit, defuncti hæc est, vt semel debeat. Et eadem, ab euidente mente testatoris reicitur conditio, quæ verbi inesse videtur, ab Vlpiano, l. si cui legatur, §. 1. §. hoc autem legatum, de. Vt contra, quæuis verba enunciatiua non inducant dispositionem, vel fideicommissum, si tamen doceatur talem fuisse voluntatem defuncti, inducunt, vt respondit Modestinus, l. Titia cum testamento, 35. §. C. ius Seius, §. 1. Titia, de leg. 2. imo voluntas testatoris probata præualeat scripturæ, vt minus scriptum quam dictum iudicemus, l. qui quartam, 15. de legat. 1. Et si aliunde ex presumptione quadam certæ peti possit mens testatoris, illa adhuc præualeat scripturæ: veluti, si quis allato falso nũtio de morte filii sui, mutauerit institutum quem fecerat antea filium, si ius redat, si ius cedet, l. si. de her. inst. P. Et ita Centumuiris etiam iudicasse tradunt Cicero, 1. de orat. & Valerius Maximus, l. 7. c. 7. Et Lælius Crassus, in Coponensi institutionis questione, de controuerfia substitutionis Manii Curii dicebat, voluntatem non verba valere oportere, Nam si, inquit, voluntates sententiæ, negligantur, quæ in verbis futura si captio, et in ceteris rebus, tum in testamentis. Ex bono & aequo, non ex callido versutoq; iure res iudicari debent: scriptum sequi, calumniatores esse. Boni vero iudicis, voluntatem scriptoris auctoritatemque defendere, Cic. l. de Inuen. in 1. §. 2. de orat. in Bruto in Topicis, in Orat. pro Cœcio. Facit l. p. ad exhib. P. c. intelligentiis, de verb. sig. §. 7. Ceterum, si nimum ambigua voluntas sit, iudicis æstimatio erit, quid de ea statuendum sit, l. voluntatis, C. de fideico. l. 2. l. Mutius, 7. §. si. de ann. leg. P. §. 7. Certa voluntate facta, executioni ea demandari debet, 6 vel per heredes, vel per executores in testamento datos, vel a lege constitutos. Heredes, vt respondeant negotiis hereditariis, & quæ habebat testator faciendæ explicent operæ petium est, cum succedant in ius vniuersum defuncti, l. hereditas, de reg. iur. §. licet autem, quib. ex causis man. non lic. & hoc est pro herede se gerere, §. pro herede de acq. hered. Et ita omnia legata ab herede diximus prælati, §. legatum, de leg. omnes actiones in eum dirigi vt in defunctum, & ab eo omnes actiones defuncti exerceri, l. uni, vt aff. ab her. & con. her. C. distingue per l. uni. ex del. def. in quan. her. sen. C. atque si contumax sit principali & pontificali auctoritate voluntatem testatoris implere cogetur, l. heredes etiam, de petit. her. red. P.

§. Et si intra annum monitus personaliter a iudice ipso, non impleuerit quæ pro impletis haberi sine factis suo non possunt, priuatur

prout iure successione. Tria enim in hac priuatione requiruntur, 1. vt adimpleri sine eo non possit, 2. vt moueatur personaliter a iudice, 3. vt intra annum non impleat. Et tunc hereditate priuatur & prelegatis, etiam si aliter testator huiusmodi ei ea relicta-
*rus, aut hoc amplius. C. de fideicom. §. si quis autem non impleuerit, de her. & Falco. in aut. explicat hoc pluribus Guil. Bened. in c. Rajn-
 riuus, ad ver. si absque liberis, 2. in fideicom. subli. nu. 198. 199. 200. vsq. ad 209. Quae tamen vera non sunt in lex casibus, quos explicat
 Guil. Bened. in pro. cit. loco ad nu. 209. vsq. ad 218. 1. Si iusta de
 causa extra negligentiam heres implere non possit, Pan. conf. 60.
 facit l. nulli, C. de episcop. & cler. 2. Si implementum non respicit
 commodum pecuniarium alterius, non oportet iuncta gl. si. de his
 quib. et indig. vel animam testatoris, cuius implementum non debet
 differre, c. licet de vo. & vot. red. §. si quis autem, cum §§. proced.
 de eccl. tit. 3. Si damnosa est hereditas, & eo priuato alii noluit eam
 acceptare, Guil. Bened. d. rationem in praed. loco nu. 212. gloss. in §. si
 vero non impleuerit, de her. & Falco. colla. 1. Facit text. l. si quis solidum,
 de her. in fit. gl. in l. ea sola, de reg. iur. P. 4. Si agatur de regno, comita-
 tu, aut baronia, Pan. in c. inuoluto, de iur. iur. Bald. in authen.
 hoc amplius, C. de fideicom. nisi filius patri implere promississet, & age-
 retur de salute publica, vt in c. licet, de voto. 5. Si testator poenam
 non implenti heredi imponat, cessat legalis, cui renuntiasse testa-
 tor videtur, l. 1. §. 1. de pen. lega. l. si fundum sub conditione, §. Strychum
 Sempro. de leg. 1. Postremo motuosus heres non dicitur, nec ea de
 causa priuatur iure suo, si testator exsecutores testamentarios con-
 stituerit speciales, Bart. in d. authen. amplius, per tex. in l. multa, de
 condit. & demon. §. si quis autem, de eccl. tit. in aut. quando heres
 sine exsecutore non potest exsequialias contra. Et nisi remoto
 vel mortuo exsecutore, iudex monuisset heredem, vt impleret,
 Vide qua in probationem adfert Guil. Bened. in praed. loco, nu. 215.
 Potes hic addere alia remedia quae diximus dari contra heredes
 legataris, paulo ante cap. 3.*

8 ¶ Iure pontificio, si ante annum non exsequatur heres volu-
 tatem testatoris a die monitionis, in rebus piis executio deuolu-
 nitur ad episcopum, c. nos quidem, 3. de testam. §. si quis edificatio-
 ne, de eccl. tit. vide Pan. in c. iudicante, & c. si heredes, de test. Et si
 adhuc parere de facto contemnat, ex concilio Moguntino, ab e-
 piscopo loci illius omnis res, quae ei relicta est, canonicè interdicitur
 cum fructibus & reliquis emolumentis, d. c. si heredes, 6. etiam
 si testator dixerit, ne ad episcopum cura deuolueretur, ca. tuanos,
 17. de testa. §. si quis autem pro redemptione, de eccl. tit. in aut. au-
 licet, de episc. & cler. Nam & in negligentiam quoque exsecutoris
 dati deuolutio fit ad episcopum, l. nulli, 28. eo. tit. Exstat Emanuelis
 Comneni Imperatoris Orientis constitutio nouella Graeca, lib.
 1. iur. Orienta. de executio. testamentorum, qua instituto Chris-
 to, vel pauperibus, vel pia causa, iubetur, ne lis executionis ultra
 duos menses prorogetur, & intra quattuor dies, si fieri possit
 propter salutem animae defuncti fiat distributio: vultque episcopum
 in casu negligentiae, & ecclesiae oeconomum, vel ipsam Im-
 peratorem fieri exsecutorem.

9 ¶ Exsecutor datus, vel alius is dicitur, qui secundum conscien-
 tiam id est, secundum id quod voluisse scit vel praesumit testa-
 torem, facit quod a testatore ei iniunctum est, d. l. nulli, §. & si qui-
 dem. Exsecutorem alioquin dicimus, qui ad finem iam decretum
 ducit, l. exsecutorem, de exsec. rei iud. habita ratione eius quod ex-
 ponendum est a testatore iustum, secundumque impositam for-
 mam. Et ita, cum pro diuersitate negotiorum, plures species con-
 stitui possint exsecutorum, hic agetur taatum de testamentatio

seu vltimae voluntatis. ¶ Ex dispositione iuris communis omnes
 cuiuscunque sexus viri & mulieres possunt esse exsecutores vlti-
 marum voluntatum. Item minores 25. annis, l. a filio, 55. de alim.
 & cib. lega. gl. in c. religiosus, 2. de testam. in 6. Et religiosi, petita li-
 centia a superiore, d. c. religiosus. De mulieribus ad secundas nup-
 tias transeuntibus tamen, Barto. in d. l. a filio herede, ait, si exsecu-
 trices datae sint, illis dari coadiutores, vel manus earum ad epi-
 scopum deuolui. Qui habet personatum vel ecclesiasticam di-
 gnitatem, non potest esse exsecutor testamentorum laicorum, c.
 ex parte, 70. dist. c. literis, de concef. preb. quia prohibentur istae per-
 sonae esse administri & procuratores laicorum, c. sacerdotibus, ne
 cler. vel mona. c. ex parte, de post. prala. ca. episcopus, 8. dist. ministri
 autem dicuntur exsecutores, l. si quis a Titio, 10. de leg. 2. d. ca. reli-
 giosus, de testa. in 6. cap. si. 86. dist. l. generaliter, de episcop. & cler. nisi
 sint exsecutores eorum, quae disposita sunt pro anima defuncti,
 & relictorum ad pias causas, Clem. ex ini, §. proinde, & §. verum, de
 verb. sig. Exceptis mendicantibus cordigeris, qui nullo modo dari
 possunt exsecutores: nisi distributio sit facienda inter eisdem ordi-
 nis monachos & moniales, Bart. in tract. mino. lib. 3. c. 1. ¶ Pos-
 sunt vnus & plures dari exsecutores, quorum vno mortuo, aut
 exsequi nolente vel absente, alter exsequi potest, nisi contrarium
 testator exprefferit, c. si §. si de test. in 6. vide Specu. in tit. de instrum.
 edit. §. nunc vero aliqua, in ver. queritur an exsecutores presentiu,
 nu. 49. ¶ Forma generalis exsequendi, vt ante omnia conficiant
 inuentarium bonorum, si sint generales exsecutores: nam sine eo
 non possunt rationem gesti reddere, ad quam tenentur, & ad reli-
 qua praestanda, iuxta l. Lucius, 53. de man. test. lib. 40. P. tit. 4. l. si
 quis ita, §. l. si duo, de statu. li. eo. li. P. tit. 7. Quemadmodum qui no-
 mine tutorio administrat, antequam aliquid gerat, inuentarium
 facere debet, l. tutor qui repositus, de adu. iur. & rationum
 redditionem ab inuentarii exhibitio ne incipere, posteaq; ratio-
 nalia exhibere, l. 1. §. de seruis, de iur. & ratio. dist. excutiendae
 namque sunt exsecutorum rationes, vt sciamus reliqua quae ab il-
 lis sunt praestanda, l. si cui libertas, 49. de cond. & demonst. Creditur
 tamen testamentorum exsecutorum iuramento, num accepta
 expenderint, dummodo illorum non interfit, vt sint bonae fame
 & vitae, & sine suspitione, Bal. in l. captatoris, de mili. test. Cyn. Bar.
 in l. pro redemptione, §. 1. per illum tex. C. de donatio. Cauet & stylus
 Parisiensis, du petit chastelet, tit. des examinateurs, c. 10. vt exsecuto-
 res testamentarii cogantur statim post annua morte testatoris
 reddere rationem executionis. Ita & placuit, vt quod testator vi-
 uis vni exsecutori dedit expendendi causa in sepulturam vel in
 aliam rem si non expendatur, quod superest non expensum resti-
 tuti heredi, See. l. Lucius Titius, 90. §. 1. de leg. 2. Nudus quippe mi-
 nister est, neque quicquam apud eum remanere debet, l. si quis Titio,
 cod. Potestas tamen pendente executione retinendi data pe-
 nes eum est, videlicet mobilia, non immobilia: neque heres ante
 executionem conueni de interdicto possessorio aduersus eum
 potest pro mobilibus, quamuis recte audiatur pro immobilibus,
 vt placuit curiae Parisiensis suprae 1. Septem. 1377. vide Traq.
 le mort saisi levif. par. 7. Pap. lib. 20. ar. 10. tit. 9. ar. 4. & s. Attamen
 aliquando & immobilia defuncti vendere potest pro legatorum
 solutione, si mobilia non sufficiunt: vt iudicatum in eadem curia,
 12. Iunii 1555. Paulus lib. 20. tit. 6. ar. 9. ¶ Notabile illud, vt in
 hac executione non possit exsecutor in Gallia sibi a testatore de-
 bitum accipere, quamuis iure communi liceat: sed debet ab he-
 rede petere, Spec. tit. de infra. edit. §. nunc aliqua, vers. 39. vt placuit
 eidem curiae 5. Maii, 1536. Pap. lib. 20. r. haps. ar. tit. 9. ar. 2.

DE MEDIIS, QUAE AD CAUSAM TESTAMENTI ET INTESTATI PERTINERE POSSVNT. LIBER XLIII.

De Codicillis. Cap. 1.

Instit. Lib. 2. tit. si P. lib. 49. tit. 7. C. lib. 6. tit. 36.

- 1 Codicilli pertinent ad causam testati & intestati si e bonorum possessio.
- 2 Codicilli vnde dicti, & codex.
- 3 Codicilli quid, & eorum cum testamento differentia. Et quod hereditas directo codicillis nec dari nec adiri potest.
- 4 Codicillorum species, quomodo differant ab epistolis, de quibus si-
 ant, & a quibus forma codicillandi, quomodo cum testamento
 & sine testamento fiant, nu. 5. 6. & 7.
- 8 Codicilli ante testamentum facti habent vires a testamento.

- 9 Codicilli post testamentum facti vel approbantur vel improbat-
 tur cum ipso testamento.
- 10 Locus primus codicillis validis usus.
- 11 Multis codicillis etiam sine testamento valent.
- 12 Codicillis scripta valent, si modo nihil derogent institutioni: non
 aliter.
- 13 Codicillis plures fieri possunt validae non testamenta.
- 14 Codicillaris alius sine effectu & forma.
- 16 Inuoluntarium negotio appositum continet, vt valeat meliori iure,
 quo valere possit adiri.

Ecce 4